

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 30. oktobra 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 127.

Obrtna banka kralj. S. H. S. pred ustanovitvijo.

Rešitev vprašanja ustanovitve Obrtne banke kraljevine S. H. S. se nahaja v zaključnem stadiju. Zakon, ki daje pravne temelje banki, ki ji zagotavlja znatno denarno pomoč s strani vlade, ki jo oprošča taks, vseh davkov in doklad, koje morajo plačati vse družbe, zavezane javnemu polaganju računov, in ji daje poleg tega še druge privilegije pred zasebnimi denarnimi zavodi, je narodna skupščina sprejela, tudi je minister za trgovino in industrijo že odobril pravila banke, tako da se vršijo sedaj samo še priprave za redno poslovanje banke in njenih podružnic.

Smelo smemo trditi, da pomeni ustanovitev Obrtne banke S. H. S. nov mejnik v zgodovini razvoja našega obrtništva, kajti kdor je okusil grenkost položaja, v katerem se je nahajal, ko je zaman prosil za kredite, potrebnost za razširitev obrata, za nakup sirovin, kdor je ponovno zastoj trkal na ta ali ona vrata, temu ni treba praviti kaj mu prinese novi zavod in ta sam more tudi pravilno soditi o odličnem pomenu tega zavoda, ki bo prava obrtniška ustanova. Temeljem zakonskih privilegijev, more tudi novi zavod res pomagati obrtništvu do zaželenega in potrebnega razmaha.

Zakonska določila skrbijo za to, da bodo v upravi zavoda pravi obrtniki vedno v večini in samo v nadzorstvu ima večino država, ki hoče, spričo 40% udeležbe na bančni glavnici, potom svojih zastopnikov, ki pa morajo biti strokovnjaki ministrstva trgovine in industrije, narodne in državne hipotekarne banke, nadzirati redno in pravilno poslovanje zavoda.

Kakor pa mora ustanovitev Obrtne banke v resnici odkritosrčno razveseliti vsakega pravega obrtnika, ne moremo vendar zatajiti dejstva, da bi bila čustva slovenskega obrtnika danes mnogo bolj radostna, če bi bil že danes gotov, da se istočasno s centralno osnuje tudi podružnica v Ljubljani, odnosno ekspoziura v Mariboru. Ko je slovensko obrtništvo prvič razpravljalo o ustanovitvi tega zavoda, je soglasno zahtevalo, da se ustanovi tudi podružnica zavoda v Ljubljani in Mariboru. Ta postulat je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo, pa tudi Zveza obrtnih zadrug z vsem povdarem ponovno tolmačila na kompetentnih mestih, zanj so se zavzeli tudi narodni poslanci. Toda prilike v skupščini niso bile slovenskemu obrtniku naklonjene. Medtem ko garantira zakon poleg centrale tudi istočasno ustanovitev podružnice v Zagrebu, jo dobi Ljubljana samo — po potrebi. Z veseljem pa danes ugotavljamo, da smemo gledati sedaj tudi na to vprašanje s polnim zaupanjem, kajti po razvoju razprav na zadnji seji širšega odbora ustanoviteljev banke smemo trditi, da se bo zapostavljanje slovenskega obrtništva, koje so zakrivilo razmere v narodni skupščini, vsaj deloma popravilo.

V Beogradu se je vršila dne 24. t. m. seja širšega odbora ustanoviteljev banke. Na seji so bile številno zastopane zbornice in obrtniške zveze. Iz Slovenije so bili navzoči tajnik zbornice g. dr. Pless, načelnik zveze obrtnih zadrug v Ljubljani g. E. Frančič in načelnik splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru g. I. Bureš.

Na seji se je sklepalo o vsebini piziva na vpis delnic, ki se mora po zakonu objaviti v Službenih Novinah

vsaj mesec dni pred začetkom vpisovanja delnic. Poziv bo objavljen 1. novembra t. l., tako da bo mogoče dobiti delnice že 1. decembra t. l.

Poziv vsebuje samo glavna zakonska določila, predvsem o namenu in ciljih banke. Osnovna glavnica znaša 75 milijonov dinarjev in je razdeljena na 375.000 delnic, vsaka po 200 dinarjev nominalne. Država sodeluje na delniški glavnici s 40%, obrtniki z 51%, prijatelji obrtništva pa z 9%. Pri vpisu je plačati za vsako delnico samo 20% nominalne vrednosti in 5 dinarjev za stroške; ostalo je poravnati v enakih mesečnih obrokih do 31. marca 1929.

Delnice bo dobili v Sloveniji pri Ljubljanski kreditni banki in njenih podružnicah, pri Gospodarsko združeni banki in njenih podružnicah in pri Obrtni banki v Ljubljani in to od 1. decembra t. l. do 15. januarja 1929.

Poziv vsebuje obenem tudi vabilo in dnevni red predhodnega zbora delničarjev, ki se bo vršil 20. februarja 1927 v Beogradu. Upravičene zahteve slovenskega obrtništva so prišle do prav posebnega izraz pri določitvi dnevnega reda za ta zbor. Po izerpnih, s tehtnimi razlogi podprtih izjavljanjih tajnika g. dr. Plessa se je po debati sklenilo, da je postaviti na dnevni red ustanovnega zbora poleg točk, ki vsebujejo izvolitev predsedništva zbora, poročilo ustanovnega odbora o vpisu delnic, sprejem bančnih pravil, volitev članov upravnega in nadzornega odbora ter volitev članov poslovnega odbora glavne podružnice v Zagrebu, kot posebna točka tudi: »ustanovitev podružnice v Ljubljani... in ekspoziura v onih mestih, koja so sedež takega ekonomskega področja, ki je v stanju z glavnico, koja je upisalo in sorazmernim delom državne pomoči vzdrževati svojo ekspoziuro.« — S tem nam je zagotovljeno, da bo morala ustanovna skupščina sklepati o podružnici v Ljubljani in tudi o ekspoziuri v Mariboru in drugih mestih. Prepričani smo, da bo tudi ustanovna skupščina v isti meri kakor širši odbor ustanoviteljev uvaževala zahteve in potrebe slovenskega obrtništva.

Kar se tiče podružnice v Ljubljani, govori zakon samo o tem, da se le-ta ustanovi po potrebi. Staviti tu kake druge pogoje, kakor vpis gotovega števila delnic, bi pomenilo zahtevati od Slovenije obveznosti, koje se od Hrvaške ni zahtevalo. Tako stališče je za slovensko obrtništvo ponižujoče in pomeni brezobzirno zapostavljanje interesov slovenskega obrtnika. Zato bomo vsako tako zahtevo, ki ni niti v zakonu utemeljena, odločno odklanjali. Ako se je dalo Zagrebu podružnico brezpogojno, se jo mora dati tudi Ljubljani. Potrebo, ki jo zahteva zakon za ustanovitev podružnice v Ljubljani, utemeljuje visoka razvojna stopnja slovenskega obrtnika, njega številčnost, dobra organizacija in specializiranost v vseh strokah, koja ga omogoča, da vrši delo pionirja za celokupno obrtništvo. Gospodarske funkcije našega obrtnika so odlične važnosti ne samo za našo ožjo pokrajino, ampak za celo državo in zato bi pomenilo zapostavljanje slovenskega obrtnika obenem tudi zapostavljanje interesov celokupnega gospodarstva.

Po izvajanjih g. dr. Plessa na gori omenjeni seji širšega odbora ustanoviteljev so podali zastopniki bratov Sebov, kakor Hrvatov take izjave, da ne smemo dvomiti, da se zahtevam po podružnici v Ljubljani ne bo ugodilo. Brez dvoma pa mora slovensko

Ivan Mohorič:

Nettunske konvencije.

III.

Za gospodarske kroge v Sloveniji so poleg že omenjenega sporazuma o obmejnih posestih posebne važnosti še odredbe, ki se tičejo ureditve prometa med našimi in italijanskimi jadranskimi pristanišči, predvsem med Reko in Sušakom, nadalje konvencije glede obračuna dolgov in terjatev, sporazum o delaveih in o delavskem zavarovanju.

Zato hočemo temu vprašanju posvetiti več pažnje, da bodo čitatelji v stanju oceniti njihov pomen.

a) Prometna vprašanja:

Reka je dosegla pred vojno v letu 1913, podpirana in favorizirana od madžarske vlade z celim sistemom preferenčnih tarif, rekordni promet, ki je presegal 40 milijonov stotov in je predstavljal $\frac{2}{3}$ tržaškega prometa. Po vojni pa je vsled nejasnega političnega položaja prišla Reka v mnogo težji položaj kot Trst. Šele proti koncu leta 1923 so se začele razmere polagoma boljšati. Leta 1922 je znašal reški pomorski promet komaj 1-2 milijonov stotov ali 6% predvojnega prometa. Po sprejetju rimskega pakta je Reka leta 1924 dosegla v morskem prometu že 20% prometa zadnjega predvojne leta in leta 1925 pa $\frac{1}{3}$ prometa l. 1913. Železniški promet je znašal leta 1923 2-2 milijonov kvintalov, leta 1924 6-9 milijona kvintalov in leta 1925 pa v I. četrtletju 2-3 milijona kvintalov. Pred vojno je pretežne morske zveze vzdrževala Reka z Anglijo za uvoz angleškega premoaga, z Indijo za uvoz riža in z Severno Afriko, z Združenimi državami in Indijo za uvoz fosfatov. V izvoznem prometu pa so bili glavni predmeti: sladkor, ki se je izvažal na Angleško, v Indijo in Turčijo, les, ki je šel v Italijo in Francijo in magnezit v Združene države. Madžarska je imela namen izgraditi Reko v veliko trgovsko pristanišče. S spretnim preferencialnim tarifnim sistemom se ji je posrečilo prigniti na Reko ves promet iz nekdanjih dežel krone sv. Štefana, pa

»Belga.«

Belgija ima od 25. t. m. naprej nov denar, stabiliziran v razmerju 175 frankov = 1 angl. funt. A v bodočnosti se belgijski denar ne bo več imenoval frank, temveč »belga«. Belga je 5 frankov in je namenjena samo za domači računski promet. Belga bo zaenkrat samo računski enota, a bodo začeli izdajati kmalu tudi novce. Stabilizacija je omogočila inozemsko posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev. Pride zraven še 35 milijonov dolarjev kreditov, ki so jih dali Belgijski banki na razpolago razni inozemski denarni zavodi, in sicer Bank of England, Banque de France, Holandska banka, Švedska, Avstrijska, Ogrska, Japonska, Nemška in pa Federal Reserve Bank. Novi denar naj opozori zunanji svet, da je belgijsko denarstvo sedaj v redu, in sicer na podlagi zlate in devizne rezerve z najmanj 50%.

obrtištvo pokazati, da ima na tej koristni in prevažni ustanovi največji interes s tem, da podpiše delnice v čim večjem številu. Naj ne bi bilo obrtnika, ki ne bi bil delničar tega res obrtniškega zavoda!

tudi Galicije in še celo severno ležečih krajev. S prevratom se je ves ta tarifni sistem zrušil in Reka je izgubila tudi svoje najbližje naravno zaledje, pride za Reko danes v poštev samo področje ljubljanske železniške direkcije, ker je pot na Reko iz Ljubljane za ca 200 km krajša kot pot preko Karlovca na Sušak. Ker pa je za Ljubljano pot na Reko le za 2 km krajša kot v Trst, je bilo treba stvoriti posebne ugodnosti, da krene naš promet na Reko.

So pa tudi še drugi razlogi, radi katerih gravitira danes znaten del naše izvozne trgovine na Reko, dočim v uvozni trgovini igra še vedno Trst kot uvozna luka ne samo glavno, marveč skoro izključno vlogo. Razlogi za to so neprimerno nižji pristaniščni stroški parobrodarske zveze, velika urejena skladišča v prosti luki, organiziran trgovski in prometni aparat, ki ga potrebuje uvozna in izvozna veletrgovina. Prvotno je izgledalo, da bo došlo med Reko in Trstom do velikega konkurenčnega boja. Zato se je nahajala Italija pri reševanju reškega vprašanja radi internih ozirov, ktere je bilo treba jemati na Trst in na Benetke, v zelo delikatnem položaju. Da se promet z Reko poživji, je dala Italija Reki veliko posojilo, italijanska železniška uprava pa je med prvimi ukrepi odobrila 50% popust za vse pošiljatve v vagonskih tovorih od obmejne postaje (Postojna tranzit) do Reke. Poleg tega so odpravili ležarinske pristojbine za blago, ki je v svrhu krcanja na ladje deponirano v pristaniščih.

Od tedaj, ko je Italija izdala te ukrepe, pa do 1. oktobra letos, se ni na naši strani iz nepojmljivih razlogov storilo nikakih protiukrepov in se za Sušak ni dovolilo nikakih tarifnih olajšav. Naravna posledica tega je bila, da je krenil naš izvoz lesa v kolikor se krea na ladje, na Reko, kjer je našel neprimerno ugodnejše pogoje, kakor pa na Sušaku. Sušaka se je mogel dosedaj posluževati le prav neznamen del jugovzhodne Dolenjske in Belokrajine.

Lanskoletna tarifna reforma od 1. oktobra 1925 na tem dejstvu ni nič.

FRANCOSKI DOLGOVI AMERIKI.

Odbor za narodni in socialni študij je pod predsedstvom Dubois razmotril vprašanje francoskih dolgov Ameriki. Dubois je dejal, da znaša ves dolg z obrestmi vred sedaj okoli 799 milijonov funtov, po tečaju franka torej okoli 120 milijard frankov. Za Francijo je nemogoče, da bi prevzela tako breme, če se noče sama nalašč strmoglaviti v prepad. Finančni politik Homberg je zastopal isto stališče in je dejal, da je treba razlikovati med dolгови, ki so bili napravljeni po vojski in med onimi, ki so jih dale Zedinjene države za vojskovanje! Sklepe odbora so predložili ministrskemu predsedniku. Se ni 14 dni, ko je tudi Caillaux na javnem shodu zahteval, naj Zedinjene države vojne dolgove odpišejo, češ, da jih Evropa ne more plačati. In jih tudi ne more. Morganova skupina je odločno na stališču, da se mora vprašanje vojnih dolgov revidirati.

* * *

Združitev nemških paroplovnih družb. Po dolgih pogajanjih v Hamburgu je bila v načelu odobrena združitev družbo »Hamburg - Amerikan Line« z dvema drugima paroplovnima družbama »Deutsch - Austral« in »Kosmos«.

sar izpremenila, ker ni vsebovala nikakih tarifnih olajšav za Sušak. Po sledica tega je bila, da je promet na Sušaku še bolj nazadovalj, dočim Split ni mogel izkoristiti ugodnosti, ki mu jih je nudila naša tarifna reforma, da bi bil v večji meri razvil konkurenčnost z Trstom in Reko.

Še-le letošnja tarifna reforma kondicira za Sušak - pristanišče za povprečnih 30% znižano uvozno in izvozno tarifo za glavne predmete naše zunanje trgovine in predvideva obnemem za izvoz lesa iz Slovenije na Sušak z ozirom na velik ovinek, ki ga morajo napraviti ti transporti, še posebne ugodnosti. Istočasno pa se nam je izvoz preko suhozemnih prehodov, to je preko Raketa tranzit in Bohinjke Bistrice, podražil za 6 do 8%. To je bil prvi poizkus, ki je imel namen, da krene naša izvozna trgovina v domače luke in da se jo odvrne od tujih luk. Žal, da je ta poizkus še zelo daleč od tega, da bi vsaj tarifno uravnotežil v pogledu Slovenije razmerje med Reko in Sušakom, ko vendar uživamo na krajši poti preko Št. Petra na Krasu 50% popust in to brez kake posebne mednarodne pogodbe in protikoncesije.

Na konferenci zbornic v Ljubljani, dne 24. junija 1926 se je konstatiralo, da gre naša zunanja trgovina še vedno preko Trsta in Reke ter da tarifne olajšave, ki so dane za domače luke, položaja niso mogle spremeniti. Vsak objektivni opazovalec mora priznati, da se v vseh letih od osvoboditve ni za Sušak ničesar storilo, da ta luka danes ni opremljena niti za izvozno luk, dočim o njej kot uvozni lukki še danes sploh govora biti ne more. Zato ne zadržujemo samo neki tarifni popusti, marveč je treba še drugih vsaj enako važnih predpogojev, katerih pa se na Sušaku ni ustvarilo.

Kljub temu se čuje največ prigovorov proti tarifni pariteti med Sušakom loco in Reko loco in pristaniščem. Medtem pa so odredbe rimskega pakta glede prometa z Reko, kakor tudi določbe nettunskih konvencij samo logična posledica dejstva, da je pri politični razmejitvi pripadla urejena luka z skladišči in vsem ostalim aparatom Italiji, nam pa skladišče za les brez vsakih drugih potrebnih naprav. Italija je imela zato v Nettunu interes, da si zasužurja s primernimi protikoncesijami čim večji dotok našega izvoznega in uvoznega prometa na Reko in s tem omogoči Reki vlogo trgovskega posrednika v naši zunanji trgovini in obenem zajamči mestu njegovo ekonomsko existenco. Zato nam je bil ponudjen tudi največji del luke proti zakupnini 1 zlate lire v najem, omogočena soupora-ba reške postaje kot mednarodne postaje in niz drugih ugodnosti.

Naša vlada še do danes ni pokazala niti interesa niti svojega programa glede naše pomorske politike. Vprašanje jadranske železnice, ki naj bi bila os, okrog katere se ima vrteti ves naš gospodarski razvoj, visi v zraku in še danes ne vemo, ali bo Split naša bodoča glavna luka, odnosno ali in kako se bodo porazdelile sfere med lukami na hrvaškem Primorju, med srednjedalmatinskimi in južnodalmatinskimi pristanišči. Ne gradimo sami ničesar, pa tudi pogodbeno koncediranih pravic v tujih lukah se ne poslužujemo in prepuščamo naš izvoz svoji usodi. Mi nismo nikakor primorani aktivirati Thaeon de Revel. Smatramo, da s tem lahko čakamo, ker je poteklo že leto dni od podpisa nettunskih konvencij, pa še ni v tem oziru ničesar ukrenjenega. Nasprotno pa smo s 1. februarjem l. l. uveljavili jugoslovansko - jadransko tarifo za Reko in za Trst za vse naše proge, dočim jo je Sušak dobil šele 8 mesecev pozneje. V tem vidimo veliko nedoslednost v postopanju naše vlade tam, kjer je popolnoma neodvisna in se z upravičenostjo predbaciva naši tarifni politiki, da favorizira izvoz preko tujih luk.

Vprašanje tarifne paritete med Sušakom in Reko, ki gre po mišljenju nekaterih interesentov izključno le v prilog Reke, je stopilo s 1. oktobrom v novo interesantno fazo razvoja. Za-

ključni protokol k čl. 27. prometnega sporazuma k nettunskim konvencijam predvideva namreč za primer, da upelje naša vlada za izvoz ali uvoz preko Sušaka specialne tarife, možnost revizije pravic, ki se tičejo zakupa bazena Thaeon de Revel in vršitve direktnih mednarodnih ekspedicij preko njega. Ta pravica je po protokolu vezana na dobo trajanja nettunskih konvencij. Konvencije pa so medtem sicer parafirane, toda niso še ratificirane in niso v veljavi.

Naša vlada je tako uveljavila izvozno in uvozno pristaniščno tarifo za Sušak, proti čemur so se Italijani v skrbi za Reko najbolj borili, v dobri med podpisom in med ratifikacijo nettunskega sporazuma in vsled tega po mišljenju naših pravnikov Italijani nimajo pravice deducirati iz tega zahteva po reviziji določb glede zakupa in eksploatacije bazena. V najhujšem primeru pa mislimo, da če bi do revizije prišlo, da se lahko brez posebnih škod desinteresiramo na prevzetju bazena Thaeon de Revel, ker bi prišli s tem le v položaj, v katerem se danes dejansko nahajamo.

Poleg kolektivnega zastopstva banke po statutu tudi izjemno pooblastilo, da jo kdo sam obveže?

(Iz naše sodne prakse.)

Gre za plačilo kupnine za les, ki ga je tožnik dobavil tožencu N.-u v T. po naročilu podružnice banke S. v T., ki je hkratu prevzela tudi jamstvo za redno plačilo v dveh dopisih z dne 5. III. in 17. III. 1924. Kmalu po dobavi je pa podružnica stopila v likvidacijo in je vse svoje posle odstopila tožencu N.-u. N. priznava svojo obveznost, podružnica pa se upira solidarnemu plačilu vtoževane kupnine s tožencem N.-om, trdeč:

Po njenih pravilih je imel njen ravnatelj L. R. pravico podpisovati njeno firmo le skupno z enim članom upravnega odbora; ni pa imel pravice, podpisovati trdko sam. Podpisovanje trdkke je v trgovinskem registru natančno vpisano in se torej ne more nihče izgovarjati, da mu način podpisovanja njene firme ni bil znan. Obe garancijski pismi, ki ste obenem tudi naročilo lesa za toženca N.-a in potrdilo ter sprejetje ustrezne tožnikove ponudbe je pa ravnatelj L. R. sam podpisal tako, da je pod natisnjeno besedilo podružnične firme le samega sebe podpisal. Ker pa je to proti njenim pravilom in je tudi po trgovinskem registru, kakor rečeno, podpisovanje po banki kolektivno, oni garancijski izjavi zanjo nista obvezni.

To stališče pobija tožnik, sklicujoč se na to, da je vse leto 1923 bil s toženo podružnico v trgovinski zvezi in ji dobavljal les, a ga je ona redno plačevala. Vse to se je vršilo na podstavi pismenih naročil, ki so bila prav tako podpisana, kakor to zadnje naročilo in garancijski izjavi, namreč po samem ravnatelju L. R., ki je za podružnico nekoč tudi osebno naročil neki les. Radi tega je on, tožnik, bil upravičeno in utemeljeno v prepričanju in dobri veri, da se s tiskovinami tožene podružnice, z njeno štampiljko in podpisom ravnatelja L. R. podružnica veljavno zaveže. Na podstavi tega je podružnica obvezana tudi, če je v tem primeru ravnatelj zlorabljal pečatnico in tiskovine tožene podružnice, kar pa preroka. Tožena podružnica je namreč pooblastila ravnatelja L. R. samega s sklepčnimi dejanji, da jo sme obvezati.

Tožena podružnica pobija to pravno mnenje, češ da predhodne dobave lesa na njen račun ne morejo imeti po tožniku zatrjevanega vpliva na navzoči primer, ko je les prejel sotoženi N. in ko ravnatelj L. R. ni imel pooblastila, da prevzame zanjo kako jamstvo v prid sotožencu N.-u.

(Dalje sledi.)

Ali si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

Trgovina.

Načrt zakona o borzah končan. Kakor se poroča iz Beograda, je kompilacija načrta zakona o borzah v ministrstvu trgovine in industrije že zaključena. Načrt zakona bo te dni v odobritev predložen ministrskemu svetu in nato narodni skupščini.

Trgovinska pogodba med Italijo in Grčijo. Pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med Italijo in Grčijo so baje že zaključena. Pogodba bo, kakor se zadržuje, podpisana v Atenah.

Aktivnost češkoslovaške zunanje trgovine raste. Kakor se piše v praških listih, je češkoslovaška zunanja trgovina v septembru t. l. dosegla aktivnost za 116 milijonov Kč, dočim je aktivnost v istem času lanskega leta znašala samo 19 milijonov Kč.

Dogodki na bombaževem trgu. Letošnji pridelek bombaža cenijo na 17 milj. 455.000 bal, kar znači eno najugodnejših doseganjih letin. Kurz je šel najprevo zelo dol, za 30 točk, nato se je pa spet dvignil, do 13 točk. Praviijo, da bo del pridelka trpeč vsled vremenskih neprikl. Cene bombaža so v zadnjih letih zelo kolebale. Na koncu leta 1919 je znašala cena v Newyorku 39.25 dolar-skih centov, eno leto nato 14.77, koncem 1922 26.60, 1923 36.70, 1924 24.80 in koncem 1925 19.80; v zadnjih dneh je bila notacija 12.5 centov. Cene fabrikatov pa niso tako kolebale, ker pride na surovo blago samo ca. 50 odstotkov vrednosti tkanine.

Hmelj ne bo šel več na Ogrsko! Ogrske pivovarne so potrebo hmelja krile doslej v inozemstvu, zlasti v Češkoslovaški in v Jugoslaviji. S pomočjo ogrskega poljedelskega ministristva se je pa ustanovila sedaj hmeljarska produkcijska zveza, koje cilj je preskrba ogrskih pivovaren s hmeljem. V prvi vrsti naj izostane import hmelja iz inozemstva. Vodstvu zveze se je na temelju pogajanj s kmeti posrečilo, da so kultivirali primerno velik prostor s hmeljem, in praviijo, da bodo imeli že v bodočem letu dosti hmelja in ne bo treba nič uvažati.

Denarstvo.

Za stabilizacijo lire. Kakor izgleda se bliža bitka za liro k svojemu zaključku, to je k stabilizaciji. Stabilizacija je postala neobhodno potrebna. Kakor se piše se je tekom poslednjega razgovora med ministrskim predsednikom oziroma Mussolinijem in finančnim ministrom on. Volpijem, ki je trajal približno dve uri, izerpno razpravljalo o finančnem položaju in se je sklenilo stabilizirati v razmerju 100 lir napram angleškemu funtu šterlingu in 20 lir napram ameriškemu dolarju ali v drugi obliki na 25 centezimov v zlatu. Toda predno bo mogoče doseči, da bo funt šterling stal sto lir, bo potreba pospešiti sedanjo bitko za dviganje lire. To razmerje bo doseženo približno tekom enega meseca. Kakor se je zgodilo v Belgiji, kjer so stabilizirali svoj frank na 175 napram angleškemu funtu šterlingu, in kar se bo, kakor se pričakuje, zgodilo tudi v Franciji, postaja neobhodno potrebno, da tudi Italija izvede, razen svoje finančne reforme, to bitko za stabilizacijo lire.

Znižanje eskomptnih mer na Češkoslovaškem. Upravni svet češkoslovaške narodne banke je sklenil znižati eskomptno mero za menice od 6 na 5.5%, za posojila na državne obveznice in druge vrednostne papirje od 7 na 6.5%. Sklep je stopil 27. t. m. v veljavo.

Italijani in Rumuni. Pisali smo že, da je posodila neka italijanska finančna skupina Rumuniji 200 milijonov lir. Od rumunske vlade je kupila ta skupina sedaj glavni del petrolejskih ostankov. Ker se pa prevoz v Italijo sedaj zaradi velikih transportnih stroškov ne splača, hočejo napraviti v rumunskem petrolejskem okraju italijansko rafinerijo. Dogovor ima v načrtu tudi ustanovitev italijansko-rumunske petrolejske družbe.

Promet.

Tržaški Lloyd znižal tarife za pleteno žice. Paroplovna družba Tržaški Lloyd v Trstu je znižala za 25% prevozne tarife za pošiljke pletene pocinkane železne žice v svežnjih ali zavojih, ki se producira v tržaškem zaledju in je namenjena v Levanto.

Iz zrakoplovstva. Znanega angleškega aviatika Cobhama je imenovala Kraljeva aeronavtična družba za častnega člana.

Njegova dva spremljevalca Ward in Cappel sta imenovana za stalna člana te družbe. — Pod predsedstvom španskega prestolonaslednika Alfonza so otvorili v Madridu prvi iberijsko-ameriški zračnoplovni kongres. V imenu kralja je pozdravil minister zunanjih zadev zastopnike 21 držav in je izrazil željo, naj kongres ne sodeluje samo na napredku aviatike, temveč naj tesneje napravi vezi, ki družijo prijateljske narode. Poslanika Braziliije in Argentine sta slavila zborovanje kot veliko iberijsko-ameriško družino. Tu moramo nekaj pripomniti. Iberija je staro ime za sedanji Pirenejski polotok. Španska je imela v prejšnjih stoletjih kolonije, ki so obsegale vso Ameriko od Mehike dol do rtiča Hoorn na jugu, razen Braziliije. Ta je bila portugalska. Sedanji španski kralj Alfonz hoče napraviti nekakšno politično turbo, ki bi obsegala vso špansko govoreče dežele, torej Pan-Iberijo. Čudno se nam zdi, a res je, da so ameriške države tej misli zelo naklonjene. Iz te misli se je rodil Francov polet v letošnji pomladi, v tej misli ima izvor tudi kongres v Madridu.

Iz naših organizacij.

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico. Gremij trgovcev v Celju naznanja vsem gospodarskim krogom v Celju in celjski okolici, da uraduje referent zbornice v torek, dne 2. novembra t. l. od 8. do 12. ure v ravnateljski sobi Prevozne družbe d. d. (poslopje carinarnice).

**Kupujemo in podpirajmo
domači izdelek,
izvrstno
KOLINSKO CIKORIJU**

RAZNO.

Komisija za ugotovitev davčne obremenitve na Češkoslovaškem. Te dni se je vršila v Pragi prva seja komisije, ki ima nalogo, da ugotovi obremenitev češkoslovaškega gospodarstva z javnimi davjavami.

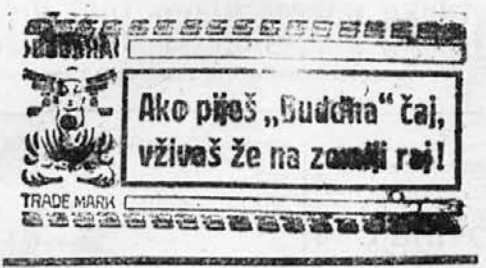
Hišne trafike. Dovoljenja za hišne trafike, t. j. za prodajo tobačnih izdelkov v gostilnah in kavarnah izdaja za Slovenijo Oblastni monopolni inšpektorat v Zagrebu, kamor se morajo tozadevno nasloviti prošnje, ki morajo biti kolkovane s petdinarskim kolkom, in katerim je priložiti 20dinarski kolek za rešenje. Taksa za dovoljenje ni predpisana, vsi stroški znašajo tedaj le 25 Din v kolekih in velja dovoljenje trajno za osebo, kateri je podeljeno. O načinu prodaje in dobave tobačnih izdelkov brez provizije se dobe ustmene informacije pri vseh oddelkih in okrajnih upravah finančne kontrole.

Angleški premogovni štrajk. Robert Horne je v govoru v Newcastle omenil, da bo treba bančne obresti zvišati in s tem preprečiti nadaljnji odtok zlata v inozemstvo. Dalje bo treba zvišati davke in ustaviti plačevanje dolgov, da se izravna vedno večji primanjkljaj v proračunu. Šele bodoča leta bodo pokazala posledice štrajka v polnem obsegu. Dolej po štrajku povzročeno škodo cenijo na 300 milijonov funtov!

Spor na londonski konferenci. Kakor poročajo iz Londona so angleški politični krogi z velikim zadovoljstvom sprejeli vest, da je irski državni predsednik Cosgrave nenadoma zapustil angleško prestolico, kjer se je udeleževal konference domionov. Trdijo, da je na konferenci prišlo do spora in sicer radi tega, ker je bilo sklenjeno, da bo Kanada zastopala dominione pri Društvu narodov. Nekateri krogi praviijo, da se bo irska vlada samostojno obrnila na Društvo narodov ter jo zaprosila, da bi bila Irška sprejeta v Društvo.

Velik napredek poljskega vrtnarstva je republika Poljska pokazala širokemu svetu ob priliki 25letnega jubileja svojih vrtnarskih razstav v Poznanju. 25. vrtnarska razstava se je vršila tamkaj letos jeseni in bila ji je naloga pokazati javnosti sliko velikanskega razvoja celokupnega vrtnarstva velike Poljske ter navezovanje najožjih stikov med producentom in kosumentom. Razstava je bila organizirana s sodelovanjem Poljskega vrtnarskega društva v Poznanju, ki je

tudi slavilo 25letnico svojega obstoja in delovanja, ki je razširjeno po celim teritoriju Velike Poljske. Pokrovitelja razstave sta bila prezident mesta Poznania gosp. Ciril Ratajski in prezident Poljske kmetijske zbornice gosp. Viktor Szulczewski, častni predsednik pa ji je bil jubilat gosp. Józef Marciniak, ki je že skozi 25 let predsednik vrtnarskega društva v Poznaniu. — Razstavo je svečano otvoril ravnatelj mestnega vrtnarstva v Poznaniu gosp. Vice-Min. Dr. Józef Raczynski in poudarjal, da naj ta prireditel pokaže vsemu svetu, na kako visoko stopnjo se je dvignilo poljsko vrtnarstvo v zadnjih 25 letih. Na razstavi so bile bogato zastopane vse stroke vrtnarstva, najbolj pa so prišle do veljave sledeče skupine: Pridelki velikih drevesnic. Iz-bira raznega sadnega drevja in grmičev-ja vseh vrst je bila naravnost bogata. Poljske drevesnice so dokazale, da za-morejo v vsakem oziru prenesti konkurenco ostalih držav in da vzgajajo pre-ko domače potrebe — celo za izvoz. — Poljska produkcija sočivja in zelenjave tudi ne dopušča uvoza, ampak je sama sposobna za izvoz. — Razstavljeno sadje je bilo mnogovrstno in lepo. Vendar je neugoden klima letos slabo vplival po-sebno na jabolka in češplje, da niso ob-rodile, kakor bi bilo želeli. Če bodo kli-matične razmere v bodoče ugodnejše, bo Poljska tudi tu mogla misliti na eks-port, kar bo seveda zelo ugodno vplivalo na njeno trgovsko bilanco. Kvaliteta pri-delkov pa že danes prenese svetovno konkurenco. — Produkcija semen je od vojske sem močno napredovala in Polj-ska ni danes več navezana na import semen. Jugoslovanski semenogojci bi si mogli z velikim pridom ogledati velike semenogojke naprave na Poljskem. — Najlepši del razstave je bil cvetlični od-delek. Tu se je nudil prijateljem cvetja vrhunec užitka. Obisk jasno govori, ka-ko ljubijo Poljaki cvetje, kar je živ do-kaz srčne kulture poljskega naroda. — Cvetlična razstava je dokazala, da Polj-ska tudi tozadevno ne zaostaja. — Šol-sko vrtnarstvo je med Poljaki močno raz-vito. Ono je zibelka poljske vrtnarske umetnosti in obrti, na njem sloni ves na-predek Poljakov na tem polju. — Kot važna panoga narodnega gospodarstva Poljske je na razstavi vzbujalo največjo pozornost čebelarstvo. Vidi se, da je čebelarstvo med Poljaki močno razvi-to in da so tudi pri prostemu človeku te drobne živalice zelo pri sre. Kakšno vlogo igra splošno vrtnarstvo v narodnem gospodarstvu Poljske, nam govori dej-stvo, da je vrglo v enem letu za 300 mili-jonov zlotov izkupička. Poljsko vrtnar-stvo pomaga v ogromni meri pobijati brezdelnost in zelo zvišuje poljsko nar-odno premoženje. Velika udeležba na razstavi je pokazala umestnost in korist teh razstav. Domačih in tujih posetnikov iz vseh držav je bilo preko 185.000. Med slovanskimi gosti so bili najmočneje za-stopani Čehi, kojih je prišlo 300 na ogled in za sklepanje kupčij. Med Jugoslovani se mora omeniti nadzornika ljubljanskih mestnih nasadov gosp. Hajnica. Bilo bi le želeli, da bi bile v bodoče predstavn-

Priletna, dobro kvalificirana moč železninske, špecerijske, kolonijalne in steklarske stroke,

z dolgoletnimi izpričevali in prvovrstnimi referencami, uporabna za vsako delo, išče takojšnjo nameščenje, kjerkoli, s popolno oskrbo v hiši. Plača postranska stvar. Ponudbe prositi na Upravo tega lista pod »V vsakem oziru zanesljiv«.

TRIKO-PERILO za moške, žene in otroke, volna v različnih barvah, rokavice, nogavice, šokolenice, nahrtniki za šolarje in lovce, dežniki, šal, šalci, šepi, roba, palice, vlice, noži, karte, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri tvrdki

Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prečernovega spomenika.
Najnižje cene! Na veliko in malo!

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA za navadno leto 1927 ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obratjan. Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. Opozorjamo na davčne spise, koje mora vsak čitati, da bo vedel, kaj smo plačevali nekdanj, kaj in koliko mora plačevati danes zlasti Slovenija. Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 D. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikih
tiskarna in litografski zavod
Ljubljana, Breg šte. 12

štva naših mest zastopana z večjim številom. — Splošni mednarodni velesejem se vrši v Poznaniu spomladi od 1. do 8. maja 1927 in bo nudil tudi Jugoslovanom najlepšo priliko trgovskega udeleževanja, kakor tudi priliko za navezovanje kupčij, kajti današnja Poljska nudi solidno blago po svetovno-konkurenčnih cenah.

Brezposelnost na Angleškem. Iz statističnih podatkov, ki jih je sedaj objavilo ministristvo za delo, je razvidno, da je 11. oktobra znašalo število brezposelnih na Angleškem 1.536.300; v primeru s prejšnjim tednom se je število brezposelnih zmanjšalo za 36.400. Če upoštevamo podatke, ki se nanašajo na odgovarjajoči teden preteklega leta, vidimo, da je od tedaj število brezposelnih naraslo za 277.475.

Ljubljanska borza.
Petek, dne 29. oktobra 1926.

Blago: Deske — smreka, jelka, I, II, III, 18 mm, feo meja den. 500; bukovi plohi, neobrobjeni, od 40 do 120 mm, od 2 m napr., od 25 cm napr., feo meja den. 500; hrastovi plohi, od 70—130 mm od 2.50 m napr., od 25 cm šir. napr., feo vag. nakl. post. bl. 1000; pšenica bačka, 75/76, 2% feo nakl. post. bl. 297.50; pšenica, 73/74, feo vag. nakl. post. bl. 292.50; koruza umetno sušena za X., XI., XII., feo vag. nakl. post. bl. 175; oves novi, feo nakl. post. bl. 157.50; rž, 71/72, 2%, feo vag. nakl. postaja bl. 215; ječmen krmilni, 62/63, feo vag. nakl. postaja bl. 160; ječmen krmilni, 63/64, feo vag. nakl. postaja bl. 165; ječmen letni, 65/66, feo vag. nakl. post. bl. 185; otrobi drobni, feo vag. nakl. post. blago 125; fižol beli, 3—4%, feo vag. nakl. post. bl. 170; krompir, feo vag. slov. postaja bl. 135; laneno seme, feo Ljubljana den. 380; laneno seme Podravina, feo Ljubljana den. 370; seno sladko, stisnjeno, feo vag. slov. postaja bl. 100.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 73.25; Loterijska državna renta za vojno škodo den. 325; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 194, bl. 198; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 150, bl. 150, zaklj. 150; Merkantilna banka, Kočevje den. 94, bl. 97; Prva hrvatska štedionica d. d. Zagreb, den. 866, bl. 868; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 70; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 102; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 55, bl. 65; »Seširc, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 104.

TRŽNA POROČILA.

Zagrebski letni (Šimunski) sejem (28. t. m.). Dogon goveje živine izredno povoljen. Povpraševanje je bilo zelo veliko, zlasti s strani inozemskih trgovcev. Kupovalo se je razen za domačo potrebo še za Českoslovaško, Italijo in Španijo. Tendenco za govejo živino čvrsta in so poskočile cene teletom za 50 par, mladi živini in bikom pa za 1 Din pri kg. Cene za kg žive teže: voli domači I. 8 do 9 (izjemni 10—10.50), II. 6—7, bosanski I. 6—7.50, II. 5—5.50, biki 7 do 10, krave I. 6.50—7, II. 4—5, junci I. 8—9, II. 6—7, teleta 11—13.50, svinje pitane domače 12—13 Din. Konji tovarni 4000—12.000 Din za par. Kmetijski pridelki: krompir 1—1.50, čebula 2 do 2.50 Din za kg, seno I. 100—115, II. 60

do 80, otava 115—125, detelja 125—140, slana 75—100 Din za 100 kg, drva za kurjavo 125—130 Din kubični meter.

Dunajska borza za kmetijske produkte (27. t. m.). Svetovna tendenca zopet čvrstješa, dasi so cene ostale prilično nespremenjene. Na Dunaju je tendenca enako čvrsta, vendar je položaj mirnejši. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica domača 40.50—41.50, Tisa 79—80 kg 46—47, jugoslovenska 77/78 kg 48 do 43.50, rž 31.75—33.25, ječmen domači I. 37—41, slovaški 38 do 42, turščica sušena 27—28, oves domači 26—26.50, moka »0« (v trgovini na debelo) domača 74—77, madžarska 71—76.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave: Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 5. novembra t. l. ponudbe za dobavo čistilnega materijala; do 9. novembra t. l. za dobavo 1 straniščne lončene školjke in 3 cevi ter za dobavo 10.000 kg livarskega peska. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 12. novembra t. l. ponudbe za dobavo 86 hrastovih pragov. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 10. novembra t. l. ponudbe za dobavo 800 kg cilindrovega in 1000 kg strojnega olja. — Vršile se bodo nalednje ofertalne licitacije: Pri direkciji državnih železnic v Sarajevu dne 20. novembra t. l. glede dobave tekstilnega materijala (bombaž za čiščenje, za ležišča, krpe za čiščenje in poliranje itd.); dne 27. novembra t. l. glede dobave 622 kom. električnih žarnic; dne 29. novembra t. l. glede dobave pil za kurilnico ter glede dobave materijala za razsvetljavo vagonov. — Pri direkciji državnih železnic v Ljubljani dne 29. novembra t. l. glede dobave okroglih svinčenih zalivk ter glede dobave raznega pohištva. — Dne 30. novembra t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 40.000 kg bencina, 3000 kg raznih olj in 2000 kg konzistentne masti; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave cevi za plinsko razsvetljavo vagonov, pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave tiskovin.

Prodaja. Dne 18. novembra t. l. se bo vršila pri šumski direkciji v Bjelovaru ofertalna licitacija glede prodaje hrastovih debel.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. novembra t. l. ponudbe za dobavo 5 železnih sodov in 1 železnega ročnega vozička; do 5. novembra t. l. za dobavo 50 kg konzistentne masti, za dobavo 32.000 kom. gladilnega platna ter za dobavo 1000 kg mangana krita. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 8. novembra t. l. ponudbe za dobavo 800 kg kotnega železa valjanega in 1400 kg U-valjanega železa.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interescentno na vpogled.

Največja organizacija železninske stroke — v Jugoslaviji. —

Veletrgovina z železnino

D. Rakusch, Celje

(Obstoj tvrdke 125 let.)

Ima vedno v zalogi vse potrebščine za stavbeno obrt, rokodelstvo, gospodinjstvo, poljedelstvo in industrijo.

Prva žebljarska in železobitna zadruga v Kropi in Ramni gorici.

Pisma: Žebljarska zadruga, Kropa (Slovenija). Brzojavke: Zadruga Kropa. Telefon interurban: Podnart 2.

Žebli za normalne in ozkotirne železnice.	Žebli za čevlje.	Kljuke za podobe, zid, cevi, želbove itd.	Zakovice za tenderje, kotle, mostove, sode, pločevino, kolesa itd.
Žebli za ladje, črni ali pocinkani.	Spojke za odre in prage.	Vijaki z maticami.	Vijačni čepi.
Žebli za zgradbe, les itd.	Spojke za ladje in splave.	Podložne pločice.	Verige.
	Železne brane.	Matice.	
	Zobje za brane.		

Izdeluje lahke transmisije, popravlja strokovnjaško gospodarske stroje in opreme za vodne žage in mline.

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najceneje.

Ilustrovani ceniki na razpolago. Prodaja se samo na debelo trgovcem.

SLOVENIA-TRANSPORT d. z o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.
Izvršuje vse spedijske posle: reekspedicije, vskladiščenja, prevoze, carinjenje robe. — Telefon št. 723.

Carinsko posredništvo Just Piščanec, Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.
Izvršuje ocarinjenje, carinske reklamacije, rekorze in vsa v carinsko stroko spadajoča dela. — Telefon št. 723.

Edino šivalni stroji in najboljši kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najnižje cene! **Gritzner** **Adler** Tudi na obroke!

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika
Pouk v vezenju brezplačno. — Večletna garancija.

Veletrgovina
kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode

Točna
in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

VINOCET
tovarna
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristinega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

○ Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje. ○

Vse vrste trgovske knjige kot: ameriški journali, glavne knjige, blagajniške knjige, vsakovrstne štrance, bloke, mape kakor tudi vse vrste šolske zvezke Vam nudi s svojimi prvovrstnimi izdelki najugodnejše

A. JANEŽIČ, Ljubljana
Florijanska ulica št. 14
knjigoveznica, industrija šolskih zvezkov in trgovskih knjig.

Na veliko! Na malo!

Naročajte in razširjajte Trgovski list!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem posloplju)
Brzojavke: Kredit Ljubljana Telefon štey. 40, 457, 548, 805, 806
Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.

MOŽEM DELA!

Za nogo neprikladni čevlji omejujejo Vašo sposobnost, preprečujejo uspeh pri delu in škodijo Vašemu zdravju.

 Naš model 3967

od I-a Boxa na rom šivani,
črni ali rumeni

Din 269.-

zadošča vsem zahtevam, uresničuje naše napore, da Vam moremo postreči. Kdor more za sedaj nabaviti samo en par čevljev, naj izbere samo ta model.

